

31. maijs – diena bez tabakas

Pasaules dienas bez tabakas ietvaros šogad īpaši tiek pievērsta uzmanība tabakas industrijas iniciētas tabakas reklāmas, pārdošanas veicināšanas un pasākumu sponsorēšanas ierobežošanai.

Katru gadu 31. maijā tiek atzīmēta Pasaules Veselības organizācijas (PVO) diena bez tabakas. Tabaka ir viena no pasaulē visvairāk lietotajām atkarību izraisošajām vielām, un tās lietošana ir galvenais novēršamais nāvi izraisošais risks pasaulē. PVO atzīmē, ka tabakas lietošana pasaulē gadā izraisa 5,4 miljonus nāves gadījumu, un aprēķini liecina, ka tabakas izraisīto nāves gadījumu skaits varētu divkāršosies 2020. gadā, ja saglabāsies pašreizējās tendences.

Pasaules dienas bez tabakas ietvaros šogad īpaši tiek pievērsta uzmanība tabakas

industrijas iniciētas tabakas reklāmas, pārdošanas veicināšanas un pasākumu sponsorēšanas ierobežošanai.

Ir pierādīts, ka tabakas reklāmas un pasākumu sponsorēšanas aizliegšana ir viens no izmaksu ziņā efektīvākajiem veidiem kā samazināt tabakas pieprasījumu.

Neraugoties uz plašajiem smēķēšanas ierobežojumiem, Latvijā pieaugušo iedzīvotāju smēķēšanas izplatība ir viena no augstākajām Eiropā. **Saskaņā ar pētījumu datiem, katru dienu smēķē 33,7% aptaujāto iedzīvotāju (47,4% vīriešu un, 20,7% sievietes).** Līdz ar smēķēšanas izplatību, arvien vairāk uzmanības prasa apdraudētākās un neaizsargātākās iedzīvotāju grupas – bērni un pusaudži, kas visbiežāk ir pakļauti tieši pasīvajai smēķēšanai (t.i., ir spiesti uzturēties smēķējošu cilvēku tuvumā vai piesmēķētās telpās). Bērniem, kuru vecāki smēķē, nav izvēles - viņi ir spiesti elpot kaitīgos tabakas dūmus. Salīdzinājumam, stundu ilga iknedēļas pasīvā smēķēšana pielīdzināma divām trim izsmēķētām cigaretēm dienā.

Līdz ar to jau kādu laiku plašākā sabiedrībā risinās diskusija, par to, ka bērna apzināta pakļaušana tabakas dūmu iedarbībai ir uzskatāma par fizisku vardarbību. Šādu lēmumu pieņēmusi Saeimas Cilvēktiesību un sabiedrisko lietu komisija, konceptuāli atbalstot grozījumus Bērnu tiesību aizsardzības likumā un virzot tos Saeimā otrajam lasījumam.

Pašlaik bērnu tiesību aizsardzības likums teorētiski jau paredz bērna aizsardzību no smēķēšanas, tomēr par šīs normas pārkāpšanu nav paredzēta atbildība.

Jauniešu smēķēšanas aptaujā Latvijā 2011. gadā tika iegūti dati par pasīvās smēķēšanas izplatību. Rezultāti atklāja, ka 44,6% skolēnu dzīvo mājās, kur citi smēķē viņu klātbūtnē, 47% uzturas sabiedriskās vietās, telpās, kur kāds smēķē viņu klātbūtnē, bet vairāk kā pusei no skolēniem viens vai abi vecāki smēķē.

Atzīmējot Pasaules dienu bez tabakas - 31.maiju un Starptautisko bērnu aizsardzības dienu - 1.jūniju aicinu pieaugušos būt atbildīgiem un nesmēķēt bērnu klātbūtnē!

SPKC sagatavoto informāciju
apkopojā Zane Brente – Brantiņa
Cēsu novada pašvaldības
sabiedrības veselības speciāliste
T. 64127742, e-pasts zane.brantina@cesis.lv